

Wie was Nienke Ytsma ?

Graf 2/B/01

Trijntje Juliana Ytsma, werd op 30 april 1944 geboren in Assen, op de verjaardag van prinses Juliana, ver weg als refugé in Ottawa, de hoofdstad van Canada. Dat het meisje als tweede voornaam de naam van de prinses kreeg, gaf de verbondenheid aan van haar ouders met het Huis van Oranje en de hoop dat aan de gehate bezetting van Nederland spoedig een eind zou komen. Haar roepnaam werd Nienke.

Nienke's ouders waren Albert Jan Ytsma en Jebbigje (Jenny) Bouw. Albert had zijn diploma van de RHBS te Assen gehaald in 1936, direct waarna hij was opgeroepen voor militaire dienst. In de crisisjaren waren de vooruitzichten slecht en hij besloot dan ook in het leger te blijven; Hij werd instructeur bij de infanterie en zag actie bij Emmer Compasuum in de meidagen van 1940. Gedemilitariseerd na de overgave aan de Duitse bezetter, kwam hij te werken bij het Rijks Kolen Bureau, departement van Economische Zaken, met standplaats Assen. Sterk anti-Duits, gebruikte hij de vele reismogelijkheden aan zijn functie verbonden, om informatie te verkrijgen over Duitse defensiestellingen en posities. Deze informatie gaf hij door aan de ondergrondse in Assen. Het was gevaarlijk werk en soms ontsnapte hij ternauwernood aan ontdekking. Hoewel hij via de ondergrondse een false Ausweis had bemachtigd, dat hem vrijstelde van de z.g. 'Arbeitseinsatz' in Duitsland, moest hij toch diverse keren onderduiken, o.a. in het staatsbos van Gieten, waar velen onderdoken, schuilend in holen. Ze werden geholpen o.a. met voedsel door boswachter Albert Bouw en districtshoofd Henk Brinksma, diens zwager. Zij woonden naast elkaar in huisjes aan de doorgaande weg. Albert Ytsma kwam zo in contact met Bouw's dochter Jenny; Vonken vlogen over en het stel trouwde op 29 oktober 1942. Het was in het huis van zijn schoonvader dat Albert in het laatste jaar van de oorlog onderdook en bleef tot de bevrijding. Voor zijn inzet in de meidagen van 1940 ontving Albert het Oorlogs Herinneringskruis met gesp.

Nienke, geboren in 1944, was Albert en Jenny's eerste dochter. Ze was een geliefde, vrolijke peuter. De na-oorlogse jaren stonden in het teken van wederopbouw. Al in juli 1945 werd Albert weer onder de wapenen geroepen en na verschillende cursussen, 6 weken in Breda en 8 maanden op diverse militaire bases in Engeland en Schotland, werd hij als scherpschutter instructeur van de moderne wapens der infanterie. Hij zwaaide af in 1948. Zijn volgende en

laatste post in Nederland was inspecteur bij de CEDEC (Centrale Dienst Economische Controle) van het Ministerie van Economische Zaken, waar hij zou blijven tot 1950. In 1948 intussen kreeg Nienke polio en na slechts een ziekbed van 10 dagen overleed ze op 9 juli, pas vier jaar oud. Nauwelijks 1½ maand later werd Albert en Jenny's tweede dochter geboren, Bonnie. Het jaar 1948 werd daardoor een jaar van afwisselend groot verdriet en grote vreugde.

In die naoorlogse jaren verlieten velen het verscheurde Europa en emigreerden naar de nieuwe wereld in de hoop op een betere toekomst. Zo ook Jenny's broer Albert, die in 1949 naar Canada trok, waar hij zich vestigde in Chatham, Ontario. Hij raakte snel ingeburgerd en moedigde zijn zuster en zwager aan zich bij hem te voegen. De beslissing werd genomen en het gezin vertrok met het s.s. Volendam op 15 juni 1950 uit Rotterdam. Albert kwam in een fabriek te werken, onderaan de ladder, maar na 32 jaar dienst bij de Union Gas Company in Chatham, eindigde hij daar als manager of gas supply statistics. In Canada kreeg het echtpaar nog drie zonen.

Albert en Jenny Ytsma bleven Nederland regelmatig bezoeken en altijd was het graf van Nienke een vast onderdeel daarvan.